

**Wyrok z dnia 13 maja 1997 r.
II UKN 106/97**

Praca w kopalni odkrywkowej glin szlachetnych nie jest pracą górniczą w rozumieniu art. 5 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 30, poz. 154).

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Maria Mańkowska, Barbara Wagner (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 13 maja 1997 r. sprawy z wniosku Bronisława G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o wysokość emerytury, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 20 listopada 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 25 stycznia 1996 r. [...] oddalił odwołanie Bronisława G. od decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w K. w dniu 17 października 1995 r., odmawiającej przeliczenia okresu zatrudnienia od 22 listopada 1954 r. do 14 września 1971 r. według przelicznika 1,5. Sąd ustalił, że odwołujący się był w spornym okresie zatrudniony w Górniczo - Przetwórczych Zakładach Surowców Ogniotrwałych w J. na stanowisku operatora koparki w odkrywce glin szlachetnych. Stanowisko to nie jest objęte wykazem ?prac górniczych@ zawartym w art. 5 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 30, poz. 154), powoływanej dalej jako ?ustawa zaopatrzeniowa@.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 20 listopada 1996 r. [...] oddalił rewizję wnioskodawcy od powyższego wyroku. Sąd, po przeprowadzeniu historycznej analizy regulacji prawnej górniczych świadczeń emerytalno - rentowych, stwierdził, że praca w kopalni odkrywkowej glin szlachetnych nigdy nie była okresem pracy górniczej. Zarówno ustawa z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1969 r. Nr 3, poz. 19 ze zm) jak i obowiązująca obecnie ustawa zaopatrzeniowa kwalifikują jako górniczą jedynie pracę wykonywaną na odkrywce w kopalniach siarki oraz w przedsiębiorstwach robót górniczych wykonujących roboty dla kopalń siarki.

Bronisław G. zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego kasacją i wskazując jako jej podstawę naruszenie prawa materialnego, a to art. 5 ust. 1 oraz art. 10a ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 84, poz. 385), wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania. Skarżący twierdził, że ?... wykonywał pracę górniczą pod ziemią, gdzie był operatorem koparki w odkrywce głębokiej na 50 m w kopalni odkrywkowej glin szlachetnych podległej Zarządowi

Górniczemu@. W jego opinii, Sąd naruszył wynikającą z art. 1 Konstytucji zasadę równości podmiotów wobec prawa, przyjmując że ustawa z dnia 30 czerwca 1994 r. nie ma zastosowania do górników, którzy przeszli na emeryturę przed jej wejściem w życie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odpowiedzi na kasację wniósł o jej odrzucenie. Zdaniem organu rentowego, kasacja nie spełnia wymogu jej dopuszczalności przewidzianego w art. 393 pkt 1 KPC, gdyż wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od 5 tysięcy złotych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznawana sprawa nie jest sprawą o świadczenie; jej przedmiotem jest ustalenie czy praca wykonywana w kopalni odkrywkowej glin szlachetnych jest pracą górniczą w rozumieniu art. 5 ustawy zaopatrzeniowej. Wobec tego wartość przedmiotu zaskarżenia nie ma znaczenia dla dopuszczalności kasacji. Z tego względu należało ów środek zaskarżenia rozpoznać merytorycznie.

Zgodnie z treścią art. 10 a ustawy zaopatrzeniowej, przelicznik 1,5 stosuje się za każdy rok pracy pod ziemią, o której mowa w jej art. 10 ust. 1. Przepis art. 10 ust. 1 te same ustawy traktuje o pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Rodzaje prac, które uważane są za pracę górniczą, wymienia taksatywnie art. 5 ustawy zaopatrzeniowej. Zatrudnienie w kopalniach glin szlachetnych jest pracą górniczą tylko wówczas, jeżeli wykonywane było pod ziemią. Jako praca górnicza zakwalifikowane zostało jedynie zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego. Ustawa zaopatrzeniowa jest aktem szczególnym w stosunku do obowiązującej powszechnie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Jej przepisy muszą być stosowane ściśle. Nie jest więc dopuszczalne rozszerzenie zawartego w art. 5 ustawy zaopatrzeniowej katalogu stanowisk i rodzajów prac uważanych za zatrudnienie górnicze. Jest okolicznością bezsporną, że Bronisław G. pracował w kopalni odkrywkowej glin szlachetnych. Jego zatrudnienie nie było jednak pracą pod ziemią. Nie zmienia tego ustalenia fakt, że eksploatacja surowca odbywała się na głębokości 50 m poniżej poziomu terenu. Zwrot "pod ziemią" należy rozumieć jako równoważnik znaczeniowy określenia "pod powierzchnią ziemi" nie zaś "poniżej poziomu powierzchni ziemi". Sąd II instancji prawidłowo zatem ocenił i prawnie zakwalifikował ustalony stan faktyczny. W tej sytuacji kasacja nie jest uzasadniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do treści art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====